

Úřední zastupitelství Cheb

(1925) 1939 - 1944

Inventář

EL NAD č.: 46

AP č.: 595

PhDr. Karel Řeháček

Plzeň 2007

Obsah:

Úvod

I.	Vývoj původce archivního souboru	s. 3
II.	Vývoj a dějiny archivního souboru	s. 6
III.	Archivní charakteristika archivního souboru	s. 7
IV.	Stručný rozbor obsahu archivního souboru	s. 10
V.	Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky	s. 11
Příloha č. 1	s. 12
Příloha č. 2	s. 13
Příloha č. 3	s. 14
Příloha č. 4	s. 15
Inventární seznam	s. 16
Základní údaje o archivním souboru a o pomůcce k němu	s. 23

I. Vývoj původce archivního souboru

Původcem archivního souboru bylo Úřední zastupitelství Cheb (Amtsanwalt Eger). Úřední zastupitelství patřila podle říšského zákona o organizaci soudnictví,¹ který byl zaveden v Říšské župě Sudety nařízením z 16. ledna 1939, na nejnižší stupeň v hierarchii úřadů veřejné žaloby na území Německa.² Jejich teritoriální vymezení však nebylo v rámci Německa jednotné: zatímco v některých zemích (např. v Prusku) byla zřizována při každém úředním soudu (Amtsgericht), jinde existovala jen u úředních soudů v sídle krajského soudu (Landgericht) a např. v oblasti Říšské župy Sudety byl zaveden smíšený systém, kdy byla praxe různá v každém obvodu krajského soudu: pruský systém úředních zastupitelství se sice neujal nikde, ale např. v obvodech krajských soudů v Chebu a Litoměřicích působila úřední zastupitelství vždy pro několik úředních soudů dohromady, kdežto v obvodech ostatních 7 krajských soudů bylo pro všechny úřední soudy zřízeno pouze jedno úřední zastupitelství.³

Příprava na jejich zřizování v Říšské župě Sudety byla zahájena pokynem říšského ministra spravedlnosti ze 7. prosince 1938. Na jeho základě byli vybráni odborně vyškolení a přezkoušení úředníci, kteří ovládali německé trestní právo, kancelářské síly byly prozatím uvolněny úředními soudy. Úřední zastupitelství do 3 zaměstnanců byla vedena úředním zástupcem (Amtsanwalt), větší úřední zastupitelství vedli státní zástupci (Staatsanwalt). Podle původního návrhu říšského ministerstva spravedlnosti měla být úřední zastupitelství zřízena v každém politickém okrese, ale tento návrh nebyl nakonec realizován. Hlavní překážkou byl zejména nedostatek odborných sil a tento problém se řešil vysíláním odborníků z Říše, zprvu na několik týdnů na vybudování úřadu a zaškolení místního personálu, později zde říšskoněmečtí odborníci již mnohdy zůstávali i natrvalo. V období do získání vhodných úředníků prozatím vykonávala činnost úředních zastupitelství nadřízená státní zastupitelství při krajských soudech, ale agendu příslušející úředním zastupitelstvím vedla samostatně tak, aby mohla být v krátké době a bez problémů delimitována.

Úřední zastupitelství v Říšské župě Sudety byla zřízena výnosem říšského ministra spravedlnosti z 22. února 1939 s platností k 1. březnu 1939.⁴ V rámci obvodu Krajského soudu v Chebu vznikla 3 úřední zastupitelství: v Chebu (pro obvody úředních soudů

¹ Gerichtsverfassungsgesetz z 27. 1. 1877, zásadně upravený zákonem z 22. 3. 1924 (RGBl 1924, I., s. 291-321).

² Verordnung über die Einführung des deutschen Strafrechts, der deutschen Gerichtsverfassung und anderer Gesetze in den sudetendeutschen Gebieten, 16. 1. 1939, RGBl 1939, I., s. 38-42.

³ Jaroslav Macek, Okupační justice v českém pohraničí a její vývoj (1938-1945), SAP, roč. XIII, č. 1, Praha 1963, s. 111.

⁴ SOA Plzeň, pobočka Klášter u Nepomuka, SZ (o) Cheb, kart. 139, Einrichtung von besonderen Amtsanwaltschaften im Sudetenland, 22. 2. 1939.

Cheb/Eger, Aš/Asch, Kraslice/Graslitz, Lázně Kynžvart/Bad Königswart, Mariánské Lázně/Marienbad, Planá/Plan, Bezručovice/Weseritz, Skalná/Wildstein), v Karlových Varech (pro obvody úředních soudů Karlovy Vary/Karlsbad, Bochov/Buchau, Locket/Elbogen, Falknov nad Ohří/Falkenau an der Eger, Jáchymov/Sankt Joachimsthal, Žlutice/Luditz, Nejdek/Neudek, Bečov/Petschau, Horní Blatná/Bergstadt Platten, Teplá/Tepl) a ve Stříbře (pro obvody úředních soudů Horšovský Týn/Bischofteinitz, Dobřany/Wiesengrund, Hostouň/Hostau, Stříbro/Mies, Přimda/Pfraumberg, Poběžovice/Ronsperg, Stod/Staab, Tachov/Tachau, Touškov/Tuschkau).⁵ V čele úředního zastupitelství stál vedoucí (Leiter der Amtsanwaltschaft), kterého u každého úředního soudu zastupoval jeho místní zástupce (örtlicher Sitzungsvertreter), kterým byl většinou některým z úředníků úředního soudu, ale od konce roku 1939 však již personálně zcela podléhal úřednímu zastupitelství.

Výnosem říšského ministra spravedlnosti z 8. prosince 1934 byla vymezena věcná kompetence státních a úředních zastupitelství. Státní zastupitelství zpracovávala všechny záležitosti trestních komor a zvláštních soudů. V trestních věcech, o nichž rozhodovaly úřední soudy, zpracovávala agendu v záležitostech politického charakteru a v tiskových záležitostech, trestní agendu většího významu nebo složitějšího charakteru či případy, kde se předpokládalo vynesení přísnějšího trestu. Úřední zastupitelství vedla v trestních věcech agendu přestupků, soukromých žalob, přečinů s trestem do 6 měsíců a některých trestných činů s trestem do 1 roku vězení, v civilních věcech majetkoprávní spory do 500 RM (od roku 1939 do 1 500 RM).

Organizace justiční správy, vycházející ze zákona o organizaci soudnictví, doznala po vyhlášení války mnohých změn a úprav. Tyto změny probíhaly na základě výnosů a nařízení, první nařízení o úpravě soudnictví a soudní organizace bylo vydáno již 1. září 1939,⁶ další výnosy a nařízení byly vydávány v průběhu války.⁷ Hlavním cílem těchto výnosů a nařízení byl pokus o reformu soudnictví, motivovaný jeho zjednodušením, zefektivněním a úsporou pracovních sil. Tyto snahy se týkaly také organizace úředních zastupitelství a snížení jejich počtu. V letech 1941 - 1942 byly tyto pokusy nakonec vždy odkládány, teprve v roce 1944, v souvislosti se zintenzivněním totální války a s omezováním justiční agendy, bylo přijato

⁵ J. Macek, c. d., s. 111. Zde se v Mackově přehledu úředních soudů vyskytuje pochybení v případě obvodu Úředního zastupitelství Stříbro, z něhož vypadl Úřední soud v Tachově. Srov. SOA Plzeň, pobočka Klášter u Nepomuka, SZ (o) Cheb, kart. 139.

⁶ Verordnung über Massnahmen auf dem Gebiete der Gerichtsverwaltung und der Rechtspflege vom 1. September 1939 (Vereinfachungsverordnung), RGBl, 1939, I., s. 1658-1662.

⁷ J. Macek, c.d., s. 67, kde je podán jejich chronologický přehled. Podrobný vývoj soudnictví v Říšské župě Sudety podává autor ve studii Nacistická justice v pohraničí 1938-1945. Příspěvek k správním dějinám, Ústecký sborník historický, Ústí nad Labem 1966, s. 141-172, týká se však výhradně organizace soudů, nikoliv úřadů veřejné žaloby.

radikální řešení: výnosem říšského ministerstva spravedlnosti z 19. září 1944 byla všechna úřední zastupitelství k 30. září 1944 zrušena a jejich agendu převzala státní zastupitelství při krajských soudech, kam byla převedena i část pracovních sil.⁸

Úřední zastupitelství v Chebu bylo jednou ze tří institucí tohoto typu v oblasti Úřadu vládního prezidenta v Chebu (Karlovyh Varech). Jeho činnost byla zahájena 1. března 1939, obvod působnosti je popsán výše. Do té doby vyřizovali agendu úředního zastupitelství různí úředníci Státního zastupitelství při Krajském soudu v Chebu (Staatsanwaltschaft bei dem Landgericht in Eger). Po celou dobu své existence, tj. v letech 1939 - 1944, sídlilo v Chebu, Ritter-v.-Forster Strasse 1 (dnešní Lidické ulici). Jednalo se o malý úřad s jedním oddělením, v čele úřadu stál vedoucí úředního zastupitelství, od 1. března 1939 do 31. října 1940 jím byl říšský Němec Erich Sternsdorf, od 1. listopadu 1940 až do konce existence úřadu tuto funkci zastával říšský Němec Karl Ewald. Kromě vedoucího úředního zastupitelství měl úřad systemizovaná ještě dvě další pracovní místa, vedoucího oddělení (Adolf Schmid) a administrativní úředníci (Elfriede Wiedermann-Mayer), tato pozice však nebyla od roku 1943 v rámci snižování stavu soudních úředníků vůbec obsazována.

U každého úředního soudu v obvodu Úředního zastupitelství v Chebu pracovali místní zástupci vedoucího úředního zastupitelství (stav k 24. dubnu 1939): Aš (soudní inspektor Millitzer), Lázně Kynžvart (kancelářský revident Kirschnek), Kraslice (kancelářský oficiant Würstl), Mariánské Lázně (soudní kancelářský asistent Röttschl), Planá (soudní kancelářský revident Hauptvogel), Bezručice (soudní sekretář Slawisch), Skalná (soudní kancelářský revident Ott), u Úředního soudu v Chebu funkce zástupce nebyla zřízena a zastával ji sám vedoucí úředního zastupitelství. Fluktuace místních zástupců byla poměrně značná, zejména v souvislosti s potřebami jejich nasazení na frontu.

Výše zmíněné omezování justiční agendy bylo patrné i na množství podání u Úředního zastupitelství v Chebu. V roce 1939 řešilo rekordních 4 161 podání, v následujících letech dynamika úřadování postupně klesala a počty napadlých případů se snižovaly: v roce 1940 vyřizovalo úřední zastupitelství 2 825 případů, v roce 1941 jen 2 521, v roce 1942 sice počet mírně stoupl na 2 628, ale v následujícím roce došlo k dalšímu významnému poklesu případů na 2 003, do konce existence úřadu v roce 1944 bylo zaregistrováno 1 607 případů. Dne 30. září 1944 bylo Úřední zastupitelství v Chebu zrušeno a agenda byla předána Státnímu zastupitelství při Krajském soudu v Chebu.

⁸ Eingliederung der Amtsanwaltschaften in die Staatsanwaltschaften, in: Deutsche Justiz 1944, s. 247, 19. 9. 1944.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Dokumenty Úředního zastupitelství v Chebu byly po jeho zániku v roce 1944 předány Státnímu zastupitelství při Krajském soudu v Chebu. Koncem roku 1957 byly převezeny z budovy Lidového soudu v Chebu, kde bylo dříve sídlo zmíněného státního zastupitelství a po roce 1945 sídlo Krajského soudu v Chebu, do Státního archivu v Kadani. Zde byly v roce 1958 Jaroslavem Fialou zhruba uspořádány a sepsány registraturní pomůcky, hlavní a sběrné spisy a 14 kartonů trestních spisů zn. PLs. Zbytek archiválií byl archivu předán neznámo kdy a zůstal umístěn v neuspořádané podobě až do inventarizace v letech 2006 - 2007.

Mezi dokumenty archivního souboru se dochoval registraturní plán hlavních (Generalakten) a sběrných (Sammelakten) spisů z roku 1939. Tento plán vycházel z desetinného třídění a byl typem smíšeného registraturního plánu. Jeho základem bylo rozdělení veškerých písemností do devíti hlavních skupin (Hauptgebiet) označených arabskými čísly 1 - 9. Každá hlavní skupina se mohla dělit na skupiny (Gruppen) a podskupiny (Untergruppen), které však u úředních zastupitelství nebyly většinou obsazovány (s výjimkou hlavní skupiny 4).

Návrh obou plánů (Generalakten-Verzeichnis a Sammelakten-Verzeichnis) zaslalo Úřední zastupitelství v Chebu 29. března 1939 Státnímu zastupitelství při Vrchním zemském soudu v Litoměřicích. Dne 4. dubna 1939 přišly k těmto návrhům připomínky, byl schválen registraturní plán hlavních spisů, avšak výhrady zazněly k registraturnímu plánu sběrných spisů, kde bylo nutno učinit opravy na základě § 10 nařízení pro vedení spisů v justičních záležitostech z 18. prosince 1935.⁹ Značení sběrných spisů bylo tedy provedeno velkým latinským písmenem *E* pro hlavní skupinu a malým latinským písmenem pro podskupinu (např. *1 E a*, *2 E b*), ale navrhovaný registraturní plán neodpovídal schématu hlavních spisů. Tento návrh poslalo 22. dubna 1939 Úřední zastupitelství v Chebu zpět do Litoměřic, ale hned 25. dubna 1939 přišla odpověď, že dokument zásadně nevyhovuje a že je nutné, aby sběrné spisy korespondovaly se skupinami hlavních spisů a nesly jejich spisové značky, pouze s latinským písmenem *E* a případným doplněním malého písmene. Registraturní plány byly na základě připomínek znovu přepracovány, 3. května 1939 schváleny a platily pak bez zásadních omezení až do konce existence úředního zastupitelství (viz příloha č. 3).

⁹ SOA Plzeň, pobočka Klášter u Nepomuka, SZ (o) Cheb, kart. 128, Anweisung für die Verwaltung des Schriftguts in Justizverwaltungsangelegenheiten, 18. Dezember 1935.

Část trestních spisů a účetní písemnosti byly průběžně skartovány už samotným úřadem na základě příslušných směrnic,¹⁰ po převzetí do archivu k žádným skartacím patrně nedošlo. Část trestní agendy z roku 1938 a z období leden-březen 1939 (viz kapitola III.), kterou vedly před vznikem úředních zastupitelství státní zastupitelství při krajských soudech, se nachází v archivním souboru Státní zastupitelství při Krajském soudu v Chebu (EL NAD 45).

III. Archivní charakteristika archivního souboru

V roce 1958 bylo pracovníky Státního archivu v Kadani provedeno uspořádání registraturních pomůcek a 14 kartonů spisů. V letech 2006 - 2007 proběhlo ve Státním oblastním archivu v Plzni definitivní zpracování uspořádané části a dalších 51 kartonů spisového materiálu. Celkově měl archivní soubor na počátku inventarizace 8,05 bm (14 knih a rukopisů a 65 kartonů spisů). Vzhledem k existenci původního registraturního plánu Úředního zastupitelství v Chebu byl tento použit jako základní pomůcka k uspořádání a inventarizaci archivního souboru. Registraturní pomůcky byly vzhledem k jejich fyzickému stavu uloženy ve třech kartonech (kromě rejstříku k trestním spisům z roku 1938, který je velkoformátový), hlavní, sběrné, osobní a trestní spisy byly přemanipulovány do nových kartonů. V průběhu inventarizace byly nalezeny dokumenty vzniklé z činnosti Úředního zastupitelství v Karlových Varech z let 1940 - 1944 v rozsahu 0,03 bm a byly v rámci SOA Plzeň delimitovány do příslušného archivního souboru (EL NAD 47, č.j. SOAP/001-0641/2007).

V archivním souboru Úřední zastupitelství Cheb jsou dochovány následující kategorie dokumentů: rejstříky k trestním spisům (Strafprozessliste) zn. PLs z let 1938 - 1944, s výjimkou rejstříků z roku 1941 (PLs 2089 - 2519/41) a 1942 (PLs 1 - 968/42), které nebyly nalezeny.¹¹ V těchto rejstřících jsou zaneseny všechny napadlé trestní věci stíhatelné soudně, které vznikly na základě žaloby nebo bez ní nebo na návrh státního zastupitelství při krajském soudu. Vedle rejstříků k trestním spisům měl být veden nejvýše v pětiletém cyklu jmenný index všech obviněných či poškozených. Tento index se však zachoval jen pro roky 1938 a

¹⁰ SOA Plzeň, ÚřZ Stříbro, kart. 1, směrnice prezidenta Vrchního zemského soudu v Litoměřicích z 25. 7. 1940 s názvem Aktenaussonderung und behördliche Archivpflege. Tato směrnice, která byla později ještě několikrát doplněna, upravovala zásady skartačního řízení a ničení spisů a dalšího písemného materiálu.

¹¹ Z čistě věcného hlediska se nejedná o rejstříky v pravém slova smyslu, ale spíše o podací protokoly: jména obviněných, poškozených či oznamovatelů nejsou řazena abecedně, ale chronologicky podle data oznámení případu úřednímu zastupitelství, jeho zanesení do protokolu a přidělení běžného čísla, které tvoří společně s rokem signaturu spisu. Formální označení „rejstřík“ bylo zvoleno jako překlad německého termínu „Liste“ a analogicky podle úředního označení těchto pomocných knih u státních zastupitelství. Srov. Metodické návody a instrukce pro zpracování archivního materiálu, SAP X/2, Praha 1960, s. 276.

1939. V indexu jsou zanesena jména obviněných, poškozených nebo oznamovatelů, specifikace trestného činu a signatura trestního spisu. Index mohl být veden v knižní nebo kartotéční podobě. Oba tyto typy registraturních pomůcek jsou důležité při vyhledávání konkrétních trestních spisů. Pro léta 1938 a 1939 lze využít jmenného indexu, v pozdějším období pouze příslušného chronologicky vedeného rejstříku, čímž je orientace v trestní agendě poněkud ztížena.

Vedení této agendy bylo zahájeno na základě nařízení Státního zastupitelství při Vrchním zemském soudu v Litoměřicích od 1. prosince 1938. Agendu vedl úředník Státního zastupitelství při Krajském soudu v Chebu Lorenz Reinl. Z roku 1938 se však zachoval pouze rejstřík z období od 1. prosince do 9. prosince s 24 jednacími čísly. Z neznámého důvodu byla evidence v tomto rejstříku ukončena a od 9. prosince 1938 byl založen nový rejstřík, kde se nachází 560 zapsaných napadlých případů (PLs 1/1938 - PLs 560/1938), týkajících se agendy Úředního zastupitelství v Chebu. Tento rejstřík je součástí archivního souboru Státního zastupitelství při Krajském soudu v Chebu, kniha č. 115 (evidenční jednotka K 115).

Tento dvojitý způsob úřadování se na dochované agendě projevil i v roce 1939. Rejstřík z roku 1939 obsahuje dvě řady jednacích čísel: první řada (PLs 1/39 - PLs 1341/39) byla vedena v období od ledna do počátku března 1939 na zmíněném státním zastupitelství, po vzniku Úředního zastupitelství v Chebu 1. března 1939 byla agenda přenesena na tento nový úřad. Počínaje březnem 1939 byl rejstřík veden tedy opět od začátku, jen s tím rozdílem, že bylo k číslu signatury přidáno písmeno *a* (PLs 1a/39 - 1341a/39). Od čísla 1342, které již nebylo duplicitní, bylo značení spisů opět původní (PLs 1342/39 - PLs 2820/39). Následující roky (1940 - 1944) již byly v tomto směru bezproblémové a značení se nijak neměnilo. Výjimku tvoří pouze rok 1942, kde se nedochovala jedna část rejstříku spisů (signatury PLs 1/42 - PLs 968/42), která nebyla nalezena ani přes pátrání v archivních souborech Úředního zastupitelství Karlovy Vary a Státního zastupitelství při Krajském soudu v Chebu. V rejstřících bylo uvedeno jednací číslo, které tvoří spolu s příslušným rokem signaturu spisu (např. PLs 9/40), datum převzetí trestní věci do péče úředního zastupitelství, okolnosti převzetí trestní věci (kým bylo provedeno podání, např. policií, četnictvem, úředním soudem, státním zastupitelstvím), jméno obviněného, jeho profese a adresu, jméno oznamovatele trestného činu nebo jméno poškozeného, specifikaci trestného činu a údaje o dalším postupu úředního zastupitelství (odložení věci, postoupení úřednímu soudu atd.).

Kromě těchto registraturních pomůcek se zachovaly čtyři kategorie spisů: hlavní (Generalakten), sběrné (Sammelakten), osobní (Personalakten) a běžné trestní (Handakten). Hlavní spisy (spisy zásadní důležitosti, zhruba odpovídající prezidiálním spisům) jsou

zachovány ve svázaných a pročíslovaných složkách a podávají přehled o úřadu a jeho aktivitách. Cenné jsou zejména skupiny 1 (Státní zřízení a správa, která obsahuje významné informace, mj. spisový plán úředního zastupitelství, instrukce a pokyny nadřízených úřadů, přehledy o činnosti úředního zastupitelství) a 5 (Finanční záležitosti, v níž se mj. nacházejí rozpočty úřadu, inventář, údaje o sbírkách zimní pomoci). Sběrné spisy podávají informace o agendě menšího nebo přechodného významu, jsou rovněž svázané a pročíslovány a obsahují např. různá podání, dotazy, sběrné zprávy, vyjádření v tisku atd. Zajímavé jsou především skupiny 2 E (Právní a služební poměry státních zaměstnanců, která mj. obsahuje cenné personální údaje o vedoucím úředního zastupitelství Karlu Ewaldovi) a 2 E a (Služební poměry a obsazování podřízených míst, která obsahuje personálie místních zástupců u úředních soudů). Po vyřízení se hlavní a sběrné spisy ukládaly do zvláštních svazků (Aktendeckel), které měly šedou barvu. Personální spisy měly předepsané formuláře a byly vedeny jednotně. Bylo určeno, za jakých podmínek lze do personálních spisů nahlížet a kdy je nutno předkládat je nadřízeným úřadům. Cenný je samostatně vedený personální spis vedoucího úředního zastupitelství Karla Ewalda.

Běžné trestní spisy zn. PLs jsou řazeny chronologicky vzestupně podle signatur, které se skládají ze značky PLs, jednacního čísla a roku (např. PLs 158/40). Spisy jsou zachovány téměř úplně (s ohledem na skartace prováděné přímo úřadem), výjimku tvoří skupina spisů z roku 1939. Do vzniku Úředního zastupitelství v Chebu vedlo jeho agendu Státní zastupitelství při Krajském soudu v Chebu, které však spisy z období do března 1939, kdy došlo ke zřízení úředních zastupitelství, fyzicky nově vzniklému úřadu nepředalo, a tak agenda zůstala součástí archivního souboru Státní zastupitelství při Krajském soudu v Chebu. Část trestních spisů zn. PLs z roku 1939 (leden - březen 1939) se proto nachází v 5 kartonech zmíněného archivního souboru (kart. 479 - 482).

Většina spisů je uložena ve spisovém obalu, na němž je uvedena jeho signatura, jméno obviněného (poškozeného), specifikace trestného činu buď slovně, či paragrafem a základní údaje o postupu úředního zastupitelství v dané kauze. Obal spisů byl do roku 1941 používán v bílé podobě s nápisem Handakten der Amtsanwaltschaft zu Eger, od roku 1941 byl růžový. Hlavičkové obálky byly používány do roku 1940 staré s nápisem Staatsanwaltschaft Eger s opravou škrtnutím části „Staat“ a přepsáním na „Amt“, od roku 1940 s nápisem Der Leiter der Amtsanwaltschaft Eger, kulaté úřední razítko bylo s orlicí a hákovým křížem a opisem Amtsanwaltschaft bei dem Amtsgericht Eger, obdélníkové prezentační razítko s nápisem Der Leiter der Amtsanwaltschaft in Eger.

Po zpracování obsahuje archivní soubor 14 registraturních pomůcek a 62 kartonů spisů v rozsahu 7,8 bm s časovým rozsahem (1925) 1939 - 1944. Jazykem archivního souboru je němčina, soubor je kategorizován stupněm II a jeho fyzický stav je dobrý. Archivní soubor je uložen ve Státním oblastním archivu v Plzni, pobočce v Klášteře u Nepomuka.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Převážnou většinu archiválií archivního souboru tvoří trestní spisy zn. PLs, které podávají informace o méně závažných trestných činech a přestupcích. Nejvíce se jedná o majetkové trestné činy (krádeže, vloupání, podvody, zpronevěry, poškozování věci, pytláctví, žhářství, falšování potravin), násilné trestné činy (ublížení na těle), nedbalostní trestné činy (dopravní nehody, pracovní úrazy), dále výtržnictví, pomluvy, urážky, vyhrožování, tuláctví či týrání zvířat.

Cenné jsou především spisy dokumentující trestnou činnost či poškození cizích státních příslušníků (na spisech se nachází označení Ausländer), především ruské, polské, ukrajinské a francouzské národnosti. Tyto spisy jsou často jediným dokladem o jejich pracovním nasazení v Říši. Obsahují doklady o jejich trestné činnosti (především majetkové a násilné) a hlášení o pracovních úrazech civilních zaměstnanců-cizinců.

Přestože nejsou kauzy obsažené v trestních spisech Úředního zastupitelství Cheb natolik závažné jako např. u státního zastupitelství při krajském soudu, podávají i tak cenné svědectví o společenských a sociálních poměrech obyvatelstva části Říšské župy Sudety v době války. Zejména v pozdním válečném období se ve spisech objevuje celá řada trestných činů spojených s nedostatkem potravin a dalších věcí denní potřeby, např. falšování potravin, zatajování dobytka při jeho soupisech, mletí obilí a porážky hospodářských zvířat bez povolení, falšování potravinových lístků atd.

Archiválie archivního souboru Úřední zastupitelství Cheb slouží jako doplňkový pramen nejen ke studiu vývoje říšskoněmecké justice, ale také k výzkumu každodenního života sudetoněmeckého obyvatelstva v době války.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a vypracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádal a archivní pomůcku vyhotovil v letech 2006 - 2007 ve Státním oblastním archivu v Plzni PhDr. Karel Řeháček.

V Plzni dne 31. května 2007

PhDr. Karel Řeháček

Seznam použitých pramenů a literatury

a) archivní fondy

SOA Plzeň, Úřední zastupitelství Stříbro, kart. 1

SOA Plzeň, pobočka Klášter u Nepomuka, Státní zastupitelství (okupační) Cheb, K 115, kart. 127, 128, 139, 479 - 482

b) právní normy

Reichgesetzblatt 1938 - 1944

Deutsche Justiz 1938 - 1944

c) archivní pomůcky

K. Haubertová, Státní zastupitelství při Krajském soudu v Chebu, Plzeň 1975, 39 s.

d) odborná literatura

V. Kural – Z. Radvanovský a kol., „Sudety“ pod hákovým křížem, Ústí nad Labem 2002, 547 s.

J. Macek, Okupační justice v českém pohraničí a její vývoj, SAP XIII, č. 1, Praha 1963, s. 63 - 118.

J. Macek – J. Brzobohatý, Spisová manipulace nacistické okupační správy – zásady a vývoj, SAP XV, č. 1, Praha 1965, s. 229 - 276 (kapitola 7. Justiční správa, s. 265 - 271)

J. Macek, Nacistická justice v pohraničí 1938-1945, Ústecký sborník historický, Ústí nad Labem 1966, s. 139 - 174.

Metodické návody a instrukce pro zpracování archivního materiálu. Návod pro zpracování fondů státních zastupitelstev, SAP, X/2, Praha 1960, s. 270 - 277.

V. Rameš, Slovník pro historiky a návštěvníky archivů, Praha 2005, 431 s.

Příloha č. 2

Seznam zkratk

bm	běžný metr
c.d.	citované dílo
sign.	signatura
RGBL.	Reichgesetzblatt
RM	Reichsmark (říšská marka)
SAP	Sborník archivních prací
SZ	státní zastupitelství
ÚřS	úřední soud
ÚřZ	úřední zastupitelství

Registraturní plán Úředního zastupitelství Cheb

a) hlavní spisy

Hlavní skupina	Skupina	Označení spisů
1		Státní zřízení a správa
2		Právní a služební poměry státních zaměstnanců
3		Civilní právo, řízení a organizace soudnictví
4		Trestní právo, řízení, výkon trestu, policie
	40	Trestní právo hmotné
	41	Trestní právo (všeobecně)
	42	Zvláštní oblasti trestního práva
	43	Výkon trestu
	44	Výkon trestu všeobecně
	45	Zacházení se zatčenými
	46	Výstavba a úkoly policie všeobecně
	47	Bezpečnostní policie
5		Finanční záležitosti
6		Kultura a všeobecná péče (péče o blaho lidu)
7		Hospodářské záležitosti
8		Zemědělství a lesnictví
9		Vojenské a zahraniční záležitosti

b) sběrné spisy

Od hlavních spisů se ve značení lišily pouze velkým písmenem E, případně ještě malým písmenem a, b, ... za příslušnou signaturou hlavního spisu.

Příloha č. 4

Německo-český slovník často se vyskytujících pojmů

e Anklage, e Anklageschrift	žaloba, obžalovací spis
r Antrag	návrh
e Anschuldigung	obvinění
r Anzeiger	oznamovatel, ohlašovatel
e Bedrohung	pohrůžka
e Beleidigung	urážka
e Belästigung	obtěžování
r Beschuldigte	obviněný
r Betrug	podvod
e Brandstiftung	žhářství
r Diebstahl	krádež
e Drohung	hrozba, výhrůžka
r Einbruch	vloupání
e Entwendung	krádež, odcizení
s Geschäft	věc, záležitost
e Handlung	jednání, čin
r Hausfriedensbruch	porušení domovní svobody
e Hehlerei	přechovávání, zatajování
e Klage	žaloba, stížnost
e Körperbeschädigung	ublížení na těle lehké
e Körperverletzung	ublížení na těle těžké
e Landstreicherei	tuláctví
r Nachteil	škoda, újma
e Nötigung	nátlak
e Prellerei	podvod
r Rückfall	recidiva
e Tierquälerei	týrání zvířat
e Übertretung	přestupek
r Unfug	výtržnictví
e Unterschlagung	zpronevěra
r Verdacht	podezření
s Vergehen	provinění
e Verletzung	poškození, poranění
e Verleumdung	pomluva
s Vorverfahren	předběžné líčení
r Waffenbesitz	držení zbraně
e Wilddieberei, e Wilderei	pytláctví

Inventární seznam

Inv. č.	Obsah	Číselné rozmezí	Časový rozsah	Č. ev. jednotky
---------	-------	-----------------	---------------	-----------------

SPISOVÝ MATERIÁL

a) Registraturní pomůcky

1	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	-	(1938)	R 1
2	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	1 - 1341 1a - 1341a 1342 - 2468	1939	R 2
3	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	2469 - 2820	1939	R 3
4	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	1 - 1316	1940	R 4
5	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	1317 - 2324	1940	R 5
6	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	2325 - 2825	1940	R 6
7	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	1 - 760	1941	R 7
8	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	761 - 1605	1941	R 8
9	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	1606 - 2088	1941	R 9
10	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	969 - 2039	1942	R 10
11	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	2040 - 2628	1942	R 11
12	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	1 - 2003	1943	R 12
13	Rejstřík k trestním spisům, zn. PLs	1 - 1607	1944	R 13
14	Index jmen obviněných		(1938) - 1939	R 14

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Č. ev. jednotky
---------	-------	-------	---------------	-----------------

b) Spisy

1. Hlavní spisy

15	1	Státní zřízení a správa	1939 - 1944	N 1
16	41	Trestní právo	1939 - 1943	N 1
17	42	Zvláštní oblasti trestního práva (1938)	1939 - 1944	N 1
18	43	Výkon trestu	1942 - 1944	N 1
19	44	Výkon trestu všeobecně	1939 - 1944	N 1
20	46	Výstavba a úkoly policie všeobecně	1940 - 1943	N 1
21	47	Bezpečnostní policie	1939 - 1942	N 1
22	5	Finanční záležitosti	1939 - 1944	N 1
23	5	Finanční a rozpočtové záležitosti	1942 - 1944	N 1
24	6	Kultura a záležitosti všeobecné péče	1939 - 1944	N 2
25	7	Hospodářské záležitosti	1939 - 1944	N 2
26	8	Zemědělství a lesnictví	1940	N 2
27	9	Vojenské a zahraniční záležitosti	1939 - 1944	N 2

2. Sběrné spisy

28	2 E	Právní a služební poměry státních zaměstnanců	1940	N 2
29	2 E a	Služební poměry a obsazování podřízených úředních zastupitelství (místní zástupci)	1939 - 1942	N 2
30	3 E	Civilní právo	1939 - 1943	N 2
31	40 E	Trestní právo hmotné	1940 - 1942	N 2
32	41 E	Trestní právo	1939 - 1940	N 2

Inv. č.	Sign.	Obsah	Časový rozsah	Č. ev. jednotky
33	42 E	Zvláštní oblasti trestního práva	1939 - 1943	N 2
34	44 E	Výkon trestu všeobecně	1939 - 1943	N 2
35	46 E	Výstavba a úkoly policie všeobecně	1940	N 2
36	47 E a	Styk s policií a ostatními úřady	1939	N 2
37	5 E	Finanční záležitosti	1939 - 1944	N 2

3. Osobní spisy

38		Osobní spis Karla Ewalda	(1925) 1939 - 1944	N 2
----	--	--------------------------	--------------------	-----

Inv. č.	Obsah	Číselné rozmezí	Časový rozsah	Č. ev. jednotky
4. Trestní spisy, zn. PLs				
39	Trestní spisy, zn. PLs	3a - 273a	1939	N 3
	Trestní spisy, zn. PLs	275a - 490a	1939	N 4
	Trestní spisy, zn. PLs	491a - 750a	1939	N 5
	Trestní spisy, zn. PLs	751a - 934a	1939	N 6
	Trestní spisy, zn. PLs	936a - 1114a	1939	N 7
	Trestní spisy, zn. PLs	1115a - 1340a	1939	N 8
	Trestní spisy, zn. PLs	1343 - 1590	1939	N 9
	Trestní spisy, zn. PLs	1592 - 1810	1939	N 10
	Trestní spisy, zn. PLs	1811 - 1890	1939	N 11
	Trestní spisy, zn. PLs	1891 - 2170	1939	N 12
	Trestní spisy, zn. PLs	2171 - 2399	1939	N 13
	Trestní spisy, zn. PLs	2401 - 2630	1939	N 14
	Trestní spisy, zn. PLs	2631 - 2820	1939	N 15
	Trestní spisy, zn. PLs	1 - 19	1940	N 15
	Trestní spisy, zn. PLs	20 - 250	1940	N 16
	Trestní spisy, zn. PLs	251 - 440	1940	N 17
	Trestní spisy, zn. PLs	442 - 660	1940	N 18
	Trestní spisy, zn. PLs	661 - 850	1940	N 19
	Trestní spisy, zn. PLs	851 - 1040	1940	N 20
	Trestní spisy, zn. PLs	1043 - 1250	1940	N 21
	Trestní spisy, zn. PLs	1251 - 1450	1940	N 22
	Trestní spisy, zn. PLs	1451 - 1680	1940	N 23

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Číselné rozmezí	Č. ev. jednotky
39	Trestní spisy, zn. PLs	1681 - 1870	1940	N 24
	Trestní spisy, zn. PLs	1871 - 2109	1940	N 25
	Trestní spisy, zn. PLs	2110 - 2300	1940	N 26
	Trestní spisy, zn. PLs	2301 - 2447	1940	N 27
	Trestní spisy, zn. PLs	2452 - 2630	1940	N 28
	Trestní spisy, zn. PLs	2631 - 2825	1940	N 29
	Trestní spisy, zn. PLs	1 - 200	1941	N 30
	Trestní spisy, zn. PLs	201 - 349	1941	N 31
	Trestní spisy, zn. PLs	351 - 589	1941	N 32
	Trestní spisy, zn. PLs	591 - 830	1941	N 33
	Trestní spisy, zn. PLs	831 - 1049	1941	N 34
	Trestní spisy, zn. PLs	1051 - 1260	1941	N 35
	Trestní spisy, zn. PLs	1261 - 1469	1941	N 36
	Trestní spisy, zn. PLs	1470 - 1669	1941	N 37
	Trestní spisy, zn. PLs	1671 - 1890	1941	N 38
	Trestní spisy, zn. PLs	1891 - 2110	1941	N 39
	Trestní spisy, zn. PLs	2112 - 2330	1941	N 40
	Trestní spisy, zn. PLs	2332 - 2519	1941	N 41
	Trestní spisy, zn. PLs	2 - 270	1942	N 42
	Trestní spisy, zn. PLs	272 - 550	1942	N 43
	Trestní spisy, zn. PLs	551 - 890	1942	N 44
	Trestní spisy, zn. PLs	891 - 1150	1942	N 45
	Trestní spisy, zn. PLs	1151 - 1369	1942	N 46
	Trestní spisy, zn. PLs	1371 - 1650	1942	N 47

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Číselné rozmezí	Č. ev. jednotky
39	Trestní spisy, zn. PLs	1651 - 1930	1942	N 48
	Trestní spisy, zn. PLs	1932 - 2160	1942	N 49
	Trestní spisy, zn. PLs	2161 - 2400	1942	N 50
	Trestní spisy, zn. PLs	2402 - 2627	1942	N 51
	Trestní spisy, zn. PLs	1 - 80	1943	N 51
	Trestní spisy, zn. PLs	81 - 370	1943	N 52
	Trestní spisy, zn. PLs	371 - 620	1943	N 53
	Trestní spisy, zn. PLs	621 - 890	1943	N 54
	Trestní spisy, zn. PLs	891 - 1120	1943	N 55
	Trestní spisy, zn. PLs	1121 - 1410	1943	N 56
	Trestní spisy, zn. PLs	1411 - 1680	1943	N 57
	Trestní spisy, zn. PLs	1681 - 2001	1943	N 58
	Trestní spisy, zn. PLs	1 - 410	1944	N 59
	Trestní spisy, zn. PLs	411 - 750	1944	N 60
	Trestní spisy, zn. PLs	751 - 1199	1944	N 61
	Trestní spisy, zn. PLs	1201 - 1606	1944	N 62

Název pomůcky:	Úřední zastupitelství Cheb
Značka fondu:	ÚřZ Cheb
Časový rozsah:	(1925) 1939 - 1944
Počet evidenčních jednotek:	76 (14 indexů, 62 kartonů)
Počet inventárních jednotek:	39
Rozsah v bm:	7,8 (14 indexů 0,36 bm, 62 kartonů 7,44 bm)
Stav ke dni:	31. 5. 2007
Fond uspořádal a inventář zpracoval:	PhDr. Karel Řeháček
Počet stran:	23
Počet exemplářů:	4
Pomůcku schválil:	PhDr. Petr Mužík, ředitel SOA v Plzni SOAP/006-1950/2007, 27. 6. 2007

